

תישורת ההחלטה

כבר סיפרתי סיפור זה כמה פעמים. השבוע הוא נשמע כאגדה מימים רחוקים. אבל הוא אותנטי לגמרי. שמעתיו במו אוזני מפי שני הגיבורים. מעשה בפגישה רשמית של שרי-האוצר של שתי מדינות אפריקאיות שכנות — סנגאל ומאלי. השתיים היו קשורות בשני תו בדפדפניה. אך זו התפרקה. והיה צורך לפתור בעיות כלכליות רבות שנתורו. שני השרים שוריה העור התדיינו והתו וזכחו. והילוקיה הדיעות ביניהם הלכו והתו ריפו. כשהיה נדמה שהמשבר מגיע לשיאו, או קרץ יועץ השר של מאלי ליועץ השר מסנגאל. ורמו לעבר בית-השימוש. **השניים נכנסו בזה אחר זה לחדריהן החדים, ושם פנה אישי מאלי בעברית צברית לאישני נאלי, לאמור: "שמענא, ג'י, בוא נסדר את זה..."**

מועמר קדאפי, ושואב את הוזהב השחור מן האדמה. יש לו הרבה הרבה כסף. הוא משתמש בו כדי לקנות מדינות בשוק האפריקאי. בדמינו, מצטיירת השיחה האפיינית כך: האלו, יא — — — כאן מדבר קדאפי. אני יושב במישרד-האוצר של טריפולי. תגיד לי, כמה כסף קיבלת בשנה האחרונה מישראל, ימח שמה? אה, 22 מיליון דולאר? וכמה שווים לך המומחים הישראליים, ימח שמם? עוד שישה מיליון. ובכן, אני משלם כפליים. 56 מיליון. ועוד ארבעה מיליון באקשיש. שישים. געמאכט, כמו שאומרים הישראלים. אז תנתק מחר בבוקר. בסידור?

יכולה לתת די מעט, בהשוואה למדינות מביספות ועשירות יותר. זה מסביר הרבה. אבל לא הכל. מסיפקני אם זה מסביר את העיקר.

בניגוד לדיעה מקובלת, הכסף אינו עונה את הכל. המפולת הישראלית באפריקה לא היתה מתרחשת במהירות כזאת, בצורה כזאת, אילו היה זה רק עסק מיסחרי — שתי לירות לוביות במקום לירה ישראלית אחת. לא, הסיבות הן עמוקות יותר. מה שקרה עכשיו לא יכול היה לקר

אשכול ז"ל חותך סרט מיפעל באפריקה: מחיתוך לניתוק

ואכן, תוך כמה דקות הושג הסכם בין שני היועצים. הם חזרו, שיכנעו איש-איש את שרו, וכך נמנע המשבר הגדול. **היועץ מסנגאל היה ג'י ג'וקן, היועץ ממאלי היה אדי דבל.** ג'וקן, צבר שהיה פעם יועצו המדיני של ד"ר נחום גולדמן, קשר קשרים עם ערבים ואפריקאים. הסתכסך עם גולדה, הפסיק על-ידי גולדמן, הפך יועץ כלכלי וכללי לנשיא סנגאל. ברבות הימים השתקע ברומא. ומנהל כיום עסקים פרטיים. לבל, איש מפ"ם שהלך אחרי סנה, נדד לחו"ל, הצטיין בלימודי כלכלה בפאריס, הפך מתכנן כלכלי מוכשר, נתמנה ליועץ כלכלי במאלי. ברבות הימים חזר לאירופה, הצטרף לקבוצת מצפן, ומשמש כיום כמקשר עם קבוצת השמאל הקיצוני האנטי-ישראלית בצרפת.

ני ישראלים אלה, שהגיעו בכוחות עצמם לתפקידים בכירים מאוד בי מאלי ובסנגאל, סימלו בעיני את תקופת השיא של יוקרת ישראל באפריקה. **השבוע ניתקה מאלי את יחסיה עם ישראל, ואילו יחסי ישראל עם סנגאל תלויים עד כלימה.**

מצב דומה שורר בכמה וכמה מדינות אפריקאיות אחרות. שבהן שיגשגו בעבר מאות ישראלים, באורח ממלכתי ופרטי. **המערך הגדול של קשרי ישראל באפריקה — התיישב הגדול היתירי שה מישרדה החוץ הישראלי 15 השנים האחרונות — מתמוטט לגנר עינינו.**

אחרי אגנדה באו צ'אד, גאבון, ניז'ר ומאלי. אומרים שבמישרד-החוץ בירושלים הותקן אשנב מיוחד לקבלת הודעות-ניתוק אפריקאיות.

אבל העניין אינו בדיחה. הוא פותח אפיקים לתבוסות מדיניות חמורות ביותר, החבויות עדיין בניכבי העתיד. כאשר מדינות כה רבות מנתקות את היחסים עם ישראל, מוכרח הדבר להשפיע גם על המדינות האפריקאיות האחרות. בהדרגה ישנונו היחסים. האופנה עלולה להתפשט בחלקי-עולם אחרים. יחסי הכוחות בא"ם ישתנו יותר לרעת ישראל. **התיקונה הגדולה שה אויבי וישי ראל, לבוודה בעולם ולהביא לגני רישה מן הא"ם, מקבלת תנופה חדשה. באחד הימים הדיאיוחוקים עוקיה ישראל למצוה את עצמה, יחד עם דרום-אפריקה, רודוזה ופריטונה, ככת-מנדטים עולמית.**

מה קרה? מה גורם למפולת מסר כנת זו?

למישרד-החוץ יש תירוף מצוינו. (בכלל, במיסגרת המישרד פועלת תעשיית-תירוף צים מצוינת, שמצוריה הם מן המשובחים בשוק. עוד לא נולד הביזיון שאין למישר-רדהחוק התירוף הנכון עבורו.)

התירוף הוא: ה כסוף בחוף הצפוני של היבשת השחורה וישב חורש המזימות השחורות,

שות-השחורות, השוחר והרמייה, שבהן נתפסו שליחים ישראלים בקלקלם. אישר ווד שגורש מניגריה מפני שנתן שוחד לפלוני, המרירות שהצטברה סביב עסקי ימאות ומלונאות, השיטות המפוקפקות של ישראלים פרטיים וציבוריים — כל אלה הראו לאפריקאים התמימים שלא כל הישראלים הם מלאכים טהורים, וכי רמתם אינה עולה על זו של האנגלי, הגרמני או האמריקאי המצוי.

אך אלה היו תופעות-שודיים. הכריעו תופעות מרכזיות יותר. מזה כמה שנים אני שומע, מפי אפריקאים וידידי-אפריקה באירופה, שהנוכחות הישראלית באפריקה הולכת ומשתלבת כליל בנוכחות המדינות הקולוניאליות הוותיקות. ישראל השליכה את יתבה על המישטרים הפרו-ערביים הקיצוניים ביר תר ביבשת, התרחקה מן המדינות שבהן הטיפו המישטרים לעצמאות אפריקאית, לא-התוודות ולזכויות העולם השלישי.

ברחבי אפריקה הופך חומרת-עמולה, שר השליך אור בלתי-נעים על הקשרים המיור-חדים הקיימים בין ישראל ודרום-אפריקה. העיתונות האפריקאית לא יכלה להתעלם מן היחס היחיד-במינו של ארצות-הברית לישראל. התמיכה הבלתי-מסוייגת של מר לישראל מעשית האמריקאים הברור טאליים ביותר בוויאטנאם נוספה למאות עובדות מאתו סוג.

מדינות אפריקה השתחררו בי דור זה מעוד כובשים ערביים. יעברו דורות לפני שיעדם מישקע השניאה והמרירות שהצטבר בי שנות השיעבור, הדיכוי, הניצוד והכוז כנוץ האפריקאי. אלה הם רבדים פסיכודוגיים, המשפיעים בי אדף צורות עד המעשה היומיומי. ישראל התעלמה כליל מן הרקע הפסי-כילוגי הזה. תוך שנים מעטות נעלמה תדמיתה כמדינה משתחררת, ובמקומה באה תדמית של מדינה קולוניאלית — האידוה האחרונה של הנחשול הקולוניאלי הלבן ביבשת השחורה.

ומכיוון שישראל היא קמנה, עיניה וחלשה יחסית, קל הרבה יותר לפגוע בה מאשר בכריטניה או צרפת.

אך עד הכל מאפילה. כמובן, המציר את של ישראל הכובשת.

נעלמה התדמית של צה"ל, הצבא העממי והתלוצי הקטן והיעיל, העומד מול צבאות גדולים, דויד מול גוליית. **המציאות היא שמזה חמש וחצי שנים מקיימת ישראל מישטרי-כרי כוש בשטח גדול, השייך למדינה אפריקאית — מצריים.**

לא זה בלבד שישראל סירבה להצי-היר שתמורת שלום-אמת היא מוכנה לוותר על שטח זה ולחזור לגבול הבינלאומי בין מצריים וארץ-ישראל, אלא שהיא מפר-סמת בעולם כולו את כוונתה להתחלל בי שטח זה, להקים בו עיר חדשה, ולהחזיק בחלק גדול ממנו לצמיתות. זוהי עובדה שאין שום אפריקאי, קל וחומר אפריקאי מוסלמי, אינו יכול להיות אדיש כלפיה. ככל שנמשך הכיבוש, הצליוו הערבים להחזיר לתודעת האפריקאים את ההכרה בקיום בעייה פלסטטית. הסיפור אודות עם קטן, בעל עור שחום, שגורש מעל אדמתו על-ידי מתנחלים לבנים, השוללים את זהותו הלאומית והמסרבים כיום להת-זיר לו אף חלק מאזמתו — מוכרת היה לכות שרשים עמוקים בנפש האפריקאית, ולעורר אסוציאציות חזקות מאוד.

תדמית הישראלי היפה, הצנוע, העמל והמתנוג, כבשה את אפריקה, **תדמית הישראלי הכובש החזק, הרורם והמנשג, מאבדת אותה.**

יתכן שהכסף הלווי והסעודי משמש כמנוף, הגורם למפולת. אולם המפולת לא היתה באה לולא התערערו יסודות הבניין הי-ישראלי ביבשת השחורה.

רות אילו היתה כיום לישראל התדמית של מדינה צעירה ואתמיה, שהשיגה את עצמאותה במילחמה נגד כובש קולוניאלי-לי, הבונה בויעת אפיה חברה סוציאליס-טית משוחררת, ארץ הקיבוצים, שהקימה צבא קטן ומשוכלל, שכולו קודש להגנה. **זה הי ישראל שלפדה בשעתו את הדימויון והלב של בני אפריקה.**

בעולם המהולק בין מדינות טכנולוגיות נצלניות ומדינות מנוצלות, המייצרות חומ-רי-גלם, נראתה להם ישראל כמדינה קטנה שהגיעה בכוחות עצמה לבניית חברה טכ-נולוגית חדשה, והוכיחה בכך שכל מדי-נה יכולה להגיע לכך, אם אך תתאמץ. בעולם שבו גוברות הנימות הגיועניות, נטו האפריקאים לשכות את צבע-העור הלבן (יחסית) של הישראלים, ולראות בהם עם בעל נפש כמעט-שחורה. שעורו הלבין במיקרה. (הבדיחה מספרת שצעיר אפריקאי שאל את המדריך הישראלי שלו: וכששמע מתי השיגה ישראל את עצמאר, תה, קרא בהתפעלות: "ואחרי שנים כל-כך מעטות כבר הפכתם ללבנים?")

קיצור: התדמית הזוהרת של ישראל כבשה את אפריקה לפני שגודדה רקדה עם בני השכטים. האפריקאים האמינו בתדמית זו. מפני שהישראלים עצמם האמינו בה.

משך השנים כירסמה המציאות בתד-מית, לא רק בישראל, גם באפריקה. יתכן שאין להפריז בחשיבותן של פרי-